

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĐI
Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkez M¼d¼rl¼Đ¼

KIŞLIK EKİM
YEŞİL MERCİMEK
TESCİL RAPORU

Hakimer

ANKARA - 2026

HAKİMER KIŞLIK EKİM YEŞİL MERCİMEK ÇEŞİT ADAYLARININ TESCİLİ HAKKINDA RAPOR

Bioturca Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş. tarafından tescil başvurusu yapılan Hakimer isimli Yeşil Mercimek aday çeşitleri 2024 ve 2025 yıllarında kışlık ekime uygun alanlarda Tarımsal Değerleri Ölçme (TDÖ) denemelerine alınmıştır.

Çeşit adayı ile birlikte denemelerde daha önceki yıllarda tescil edilen Ankara Yeşili, Yusufhan, Meyveci 2001 ve Ceren Yeşil Mercimek çeşitleri standart olarak kullanılmıştır. Bu denemelerin sonucunda verim, fenolojik gözlemler ve teknolojik değerleri ile ilgili veriler de dikkate alınarak bir değerlendirme yapılmış ve karar aşamasına gelinmiştir.

Denemeler 2024 ve 2025 yılı yetiştirme dönemlerinde; Diyarbakır, Şanlıurfa Koruklu, Şanlıurfa Oğulbey, Kahramanmaraş ve Manisa lokasyonlarında yürütülmüştür.

TDÖ denemeleri ile birlikte Farklılık, Yeknesaklık ve Durulmuşluk (FYD) testleri Manisa / Beydere’de yapılmış ve UPOV prensipleri dikkate alınarak her bir karakter için en uygun dönemde gözlemler alınmıştır. FYD testleri sonucu aday çeşitler hakkında özellik belgeleri düzenlenmiştir.

TDÖ Denemelerinden her yıl elde edilen verilerle varyans analizi, 2 yıllık verilerle de stabilite analizi yapılmış bu değerler grafiklerle desteklenmiştir.

Teknolojik analizler ve elek analizleri Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Kalite Değerlendirme ve Gıda Bölümünde yapılmıştır.

Hakimer; çeşit adayı 2 yıllık Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri sonucunda 120,7 kg/da ortalama verimle standart çeşitler ortalamasından (149,0 kg/da) daha az verim değeri göstermiş, istatistiki değerlendirmede c grubunda yer almıştır. Çeşit adayının; fizyolojik olgunlaşma gün sayısı; 135-162 gün, bitki boyu 35-55 cm, ilk bakla yüksekliği 15-33 cm ve 1000 tane ağırlığı 53,5-78,0 g arasında değişmektedir.

Teknolojik analiz değerleri; çeşit adayının su alma kapasitesi 0,060-0,067 g/tane, su alma indeksi % 0,92- 0,97 şişme indeksi %1,91-1,98 ve protein oranı %28,0-28,4 arasındadır. 7mm’lik elek üstü değerleri % 2,0-14,9- 6mm’lik elek üstü değeri ise %33,8-57,5 5mm’lik elek üstü değeri ise %29,1- 62,1 arasında değişmiştir.

Karar Tescil Komitesinindir.

**Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon
Merkez Müdürlüğü**

Çizelge 1. 2024 Yılı Kışlık Ekim Yeşil Mercimek Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri Verim Sonuçları(kg/da)

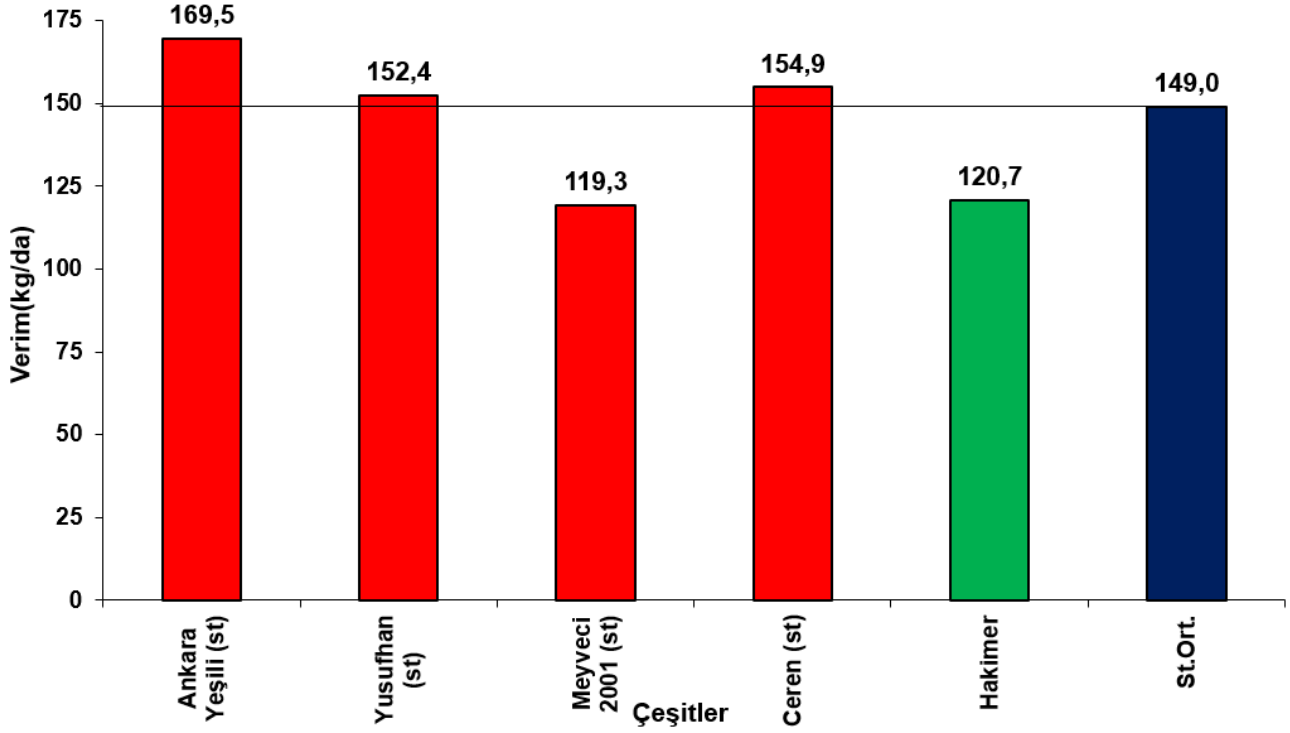
Çeşitler	Diyarbakır	Şanlıurfa Koruklu	K.Maraş	Manisa	Şanlıurfa Oğulbey	Ortalama
1- Ankara Yeşili (st)	210,2 a	127,7 a	172,4	186,0 a	118,6	163,0 a
2- Yusufhan (st)	231,8 a	120,8 ab	133,4	157,0 ab	94,9	147,6 b
3- Meyveci 2001 (st)	136,0 b	94,5 c	137,9	106,5 c	139,2	122,8 c
4- Ceren (st)	227,1 a	113,3 ab	136,8	121,0 bc	147,5	149,1 ab
5- Hakimer	133,2 b	106,6 bc	116,5	144,5 b	123,5	124,8 c
F	**	*	ÖD	**	ÖD	**
VK (%)	10,3	10,3	20,5	16,8	18,8	15,7
AÖF	29,9	17,8	-	37,0	-	14,0

Çizelge 2. 2025 Yılı Kışlık Ekim Yeşil Mercimek Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri Verim Sonuçları(kg/da)

Çeşitler	Şanlıurfa Koruklu	Manisa	Şanlıurfa Oğulbey	Ortalama
1- Ankara Yeşili (st)	220,2 b	170,8 a	150,0 b	180,3 a
2- Yusufhan (st)	174,8 c	141,5 bc	164,8 ab	160,4 b
3- Meyveci 2001 (st)	114,2 d	112,3 d	113,5 c	113,3 c
4- Ceren (st)	246,0 a	121,3 cd	126,5 c	164,6 b
5- Hakimer	78,0 e	139,5 bc	123,8 c	113,8 c
6- URFA Aday1	236,5 ab	148,3 ab	182,8 a	189,2 a
F	**	**	**	**
VK (%)	7,5	11,4	9,9	9,4
AÖF	20,1	23,8	21,4	11,9

Grafik 1. 2024-2025 Yılları Kışlık Ekim Yeşil Mercimek Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri Verim Grafiği

Çizelge 4a. 2024 Yılı Kışlık Ekim Yeşil Mercimek Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri Gözlem Değerleri

Çeşitler	% 50 Çiçeklenme Gün Sayısı (gün)					Fizyolojik Olgunlaşma Gün Sayısı (gün)				
	Diyarbakır	Şanlıurfa Koruklu	K.Maraş	Manisa	Şanlıurfa Oğulbey	Diyarbakır	Şanlıurfa Koruklu	K.Maraş	Manisa	Şanlıurfa Oğulbey
1- Ankara Yeşili (st)	110	99	93	108	113	157	132	138	157	149
2- Yusufhan (st)	110	98	93	108	113	164	132	138	164	148
3- Meyveci 2001 (st)	112	102	93	118	115	160	134	138	160	148
4- Ceren (st)	118	103	97	119	118	165	132	135	165	149
5- Hakimer	111	104	93	112	118	159	135	138	159	150

Çizelge 4b. 2024 Yılı Kışlık Ekim Yeşil Mercimek Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri
Gözlem Değerleri

Çeşitler	Bitki Boyu (cm)					İlk Bakla Yüksekliği (cm)				
	Diyarbakır	Şanlıurfa Koruklu	K.Maraş	Manisa	Şanlıurfa Oğulbey	Diyarbakır	Şanlıurfa Koruklu	K.Maraş	Manisa	Şanlıurfa Oğulbey
1- Ankara Yeşili (st)	38	56	51	40	37	14	25	37	25	21
2- Yusufhan (st)	40	44	49	43	38	16	23	33	23	23
3- Meyveci 2001 (st)	38	51	51	41	38	17	27	35	24	24
4- Ceren (st)	39	45	48	38	39	18	24	35	21	24
5- Hakimer	37	55	47	41	39	16	27	33	25	22

Çizelge 4c. 2024 Yılı Kışlık Ekim Yeşil Mercimek Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri
Gözlem Değerleri

Çeşitler	Bitkide Dal Sayısı (adet)					Bitkide Bakla Sayısı (adet)				Bakla Dökme (1-9)*			
	Diyarbakır	Şanlıurfa Koruklu	K.Maraş	Manisa	Şanlıurfa Oğulbey	Diyarbakır	Şanlıurfa Koruklu	K.Maraş	Şanlıurfa Oğulbey	Diyarbakır	Şanlıurfa Koruklu	K.Maraş	Manisa
1- Ankara Yeşili (st)	2	2	3	4	3	56	29	27	41	1	3	3	2
2- Yusufhan (st)	2	2	3	3	3	58	26	27	45	1	3	3	2
3- Meyveci 2001 (st)	3	2	3	4	3	46	22	30	43	1	3	3	2
4- Ceren (st)	2	2	3	5	3	60	24	31	52	1	3	3	2
5- Hakimer	2	2	3	4	3	54	23	24	31	1	3	3	2

(*) 1=İyi, 9=Kötü

Çizelge 4d. 2024 Yılı Kışlık Ekim Yeşil Mercimek Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri Gözlem Değerleri

Çeşitler	Kış Zararı (1-9)*			Antraknoz (1-9)**				1000 Tane Ağırlığı (g)			
	Diyarbakır	Şanlıurfa Koruklu	Manisa	Diyarbakır	Şanlıurfa Koruklu	Manisa	Şanlıurfa Oğulbey	Diyarbakır	K.Maraş	Manisa	Şanlıurfa Oğulbey
1- Ankara Yeşili (st)	1	1	1	1	1	1	4	60,7	65,9	52,0	58,1
2- Yusufhan (st)	1	1	1	1	1	1	3	59,8	69,0	52,3	59,5
3- Meyveci 2001 (st)	1	1	1	1	1	1	3	74,5	76,8	58,7	71,6
4- Ceren (st)	1	1	1	1	1	1	3	33,4	41,6	29,3	35,6
5- Hakimer	9	1	1	5	1	1	2	74,1	78,0	65,7	67,9

(*) 1=Soğuktan etkilenmiyor, 3= Dayanıkl, 5=Toleranslı, 7=Hassas, 9=Çok hassas

(**) 1=Dayanıkl, 3= Orta dayanıklı, 5=Toleranslı, 7=Hassas, 9=Çok hassas

Çizelge 5a. 2025 Yılı Kışlık Ekim Yeşil Mercimek Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri Gözlem Değerleri

Çeşitler	% 50 Çiçeklenme Gün Sayısı (gün)			Fizyolojik Olgunlaşma Gün Sayısı (gün)			Bitki Boyu (cm)		
	Şanlıurfa Koruklu	Manisa	Şanlıurfa Oğulbey	Şanlıurfa Koruklu	Manisa	Şanlıurfa Oğulbey	Şanlıurfa Koruklu	Manisa	Şanlıurfa Oğulbey
1- Ankara Yeşili (st)	111	121	118	141	158	144	33	35	38
2- Yusufhan (st)	111	118	113	144	159	143	32	36	37
3- Meyveci 2001 (st)	109	123	120	141	161	149	34	34	35
4- Ceren (st)	106	131	127	136	164	150	33	33	36
5- Hakimer	112	125	121	141	162	150	35	38	41
6- URFA Aday1	110	105	98	139	147	132	32	26	28

Çizelge 5b. 2025 Yılı Kışlık Ekim Yeşil Mercimek Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri Gözlem Değerleri

Çeşitler	İlk Bakla Yüksekliği (cm)			Bitkide Dal Sayısı (adet)			Bitkide Bakla Sayısı (adet)	
	Şanhurfa Koruklu	Manisa	Şanhurfa Oğulbey	Şanhurfa Koruklu	Manisa	Şanhurfa Oğulbey	Şanhurfa Koruklu	Şanhurfa Oğulbey
1- Ankara Yeşili (st)	14	20	23	2	3	4	33	27
2- Yusufhan (st)	14	18	23	2	2	3	40	32
3- Meyveci 2001 (st)	13	20	22	2	2	3	40	27
4- Ceren (st)	14	20	23	2	2	5	35	35
5- Hakimer	15	20	24	2	3	3	37	30
6- URFA Aday1	12	14	9	2	3	3	37	43

Çizelge 5c. 2025 Yılı Kışlık Ekim Yeşil Mercimek Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri Gözlem Değerleri

Çeşitler	Bakla Dökme (1-9)*		Kış Zararı (1-9)**		Antraknoz (1-9)***		1000 Tane Ağırlığı (g)		
	Şanhurfa Koruklu	Manisa	Şanhurfa Koruklu	Manisa	Şanhurfa Koruklu	Manisa	Şanhurfa Koruklu	Manisa	Şanhurfa Oğulbey
1- Ankara Yeşili (st)	3	2	1	2	1	1	47,9	54,1	52,3
2- Yusufhan (st)	3	2	1	2	1	1	54,4	56,0	53,6
3- Meyveci 2001 (st)	3	2	1	2	1	1	57,2	62,1	67,2
4- Ceren (st)	2	2	1	2	1	1	30,8	32,4	30,9
5- Hakimer	3	2	1	2	1	1	53,5	61,8	61,8
6- URFA Aday1	3	2	1	2	1	1	39,8	38,2	36,7

(*) 1=İyi, 9=Kötü

(**) 1=Soğuktan etkilenmiyor, 3= Dayanıklı, 5=Toleranslı, 7=Hassas, 9=Çok hassas

(***) 1=Dayanıklı, 3= Orta dayanıklı, 5=Toleranslı, 7=Hassas, 9=Çok hassas

Çizelge 6a. 2024 Yılı Kışlık Ekim Yeşil Mercimek Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri Teknolojik Analiz Değerleri (Diyarbakır)

Çeşitler	Kuru Ağırlık (g)	Yaş Ağırlık (g)	Su Alma Kapasitesi (g/tane)	Su Alma İndeksi (%)	Kuru Hacim (ml)	Islak Hacim (ml)	Şişme Kapasitesi (ml/tane)	Şişme İndeksi (%)	Protein Oranı (%)
1- Ankara Yeşili (st)	57,8	114,4	0,057	0,93	55,8	111,2	0,054	1,93	26,1
2- Yusufhan (st)	59,3	113,6	0,054	0,91	56,0	111,4	0,054	1,90	26,5
3- Meyveci 2001 (st)	72,6	145,3	0,073	1,01	57,3	114,6	0,073	2,00	28,8
4- Ceren (st)	32,3	63,6	0,031	0,96	53,2	106,3	0,031	1,97	29,8
5- Hakimer	73,0	140,1	0,067	0,92	57,4	114,1	0,067	1,91	28,4

Çizelge 6b. 2025 Yılı Kışlık Ekim Yeşil Mercimek Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri Teknolojik Analiz Değerleri (Şanlıurfa)

Çeşitler	Kuru Ağırlık (g)	Yaş Ağırlık (g)	Su Alma Kapasitesi (g/tane)	Su Alma İndeksi (%)	Kuru Hacim (ml)	Islak Hacim (ml)	Şişme Kapasitesi (ml/tane)	Şişme İndeksi (%)	Protein Oranı (%)
1- Ankara Yeşili (st)	52,5	103,4	0,051	0,95	55,4	110,4	0,050	1,93	25,9
2- Yusufhan (st)	52,6	101,5	0,049	0,95	55,2	110,2	0,050	1,96	25,9
3- Meyveci 2001 (st)	64,6	127,0	0,062	0,93	56,4	112,4	0,060	1,94	29,0
4- Ceren (st)	29,4	57,6	0,028	0,88	53,0	105,6	0,026	1,87	29,0
5- Hakimer	63,0	122,9	0,060	0,97	56,2	112,3	0,061	1,98	28,0
6- URFA Aday1	36,2	68,4	0,032	0,94	53,5	106,9	0,034	1,97	27,1

Çizelge 7a. 2024 Yılı Kışlık Ekim Yeşil Mercimek Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri Elek Değerleri (Diyarbakır)

Çeşitler	Elek Değerleri (%)			
	7 mm	6 mm	5 mm	4 mm
1- Ankara Yeşili (st)	---	6,3	91,2	2,5
2- Yusufhan (st)	---	11,0	86,7	2,2
3- Meyveci 2001 (st)	11,9	69,8	18,3	---
4- Ceren (st)	---	---	1,0	95,5
5- Hakimer	14,9	57,5	29,1	---

Çizelge 7b. 2025 Yılı Kışlık Ekim Yeşil Mercimek Tarımsal Değerleri Ölçme Denemeleri Elek Değerleri (Şanlıurfa)

Çeşitler	Elek Değerleri (%)			
	7 mm	6 mm	5 mm	4 mm
1- Ankara Yeşili (st)	---	1,73	95,22	3,19
2- Yusufhan (st)	---	5,57	90,38	4,30
3- Meyveci 2001 (st)	1,85	45,96	50,77	1,32
4- Ceren (st)	---	---	---	81,19
5- Hakimer	2,00	33,79	62,13	2,39
6- URFA Aday1	---	---	2,06	95,13